

Forfatter: Gyllembourg-Ehrensverd, T. C.

Titel: Udrag fra Ægtestand

Citation: Gyllembourg-Ehrensverd, T. C.: "Ægtestand", i Gyllembourg-Ehrensverd, T. C.: *Ægtestand*, udg. af Vibeke Blaksteen, Daneklærerforeningen/Skov, cop. 1982, s. 211. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-gyllem15-shoot-idm140012812683184/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Ægtestand

belte bevægelse: på den ene side mod realistisk virkelighedsgengivelse og på den anden side mod en vis tilsløring af bestemte sider af virkeligheden, er meget udbredt i Gyllembourgs forfatterskab også på andre områder end det erotiske. Hele spørgsmålet om Gyllembourgs kvindebevidsthed, dvs. hendes forståelse af kvindernes situation i samtiden, skal ses i lyset af disse modsatrettede bevægelser. Ligesom kvindebeskrivelsen i danneisesfortællingerne stod i kontrast til de mere realistiske fortællingers portrætter, således er der også inden for de enkelte værker som f.eks. »*Ægtestand*« modsætninger i kvindeskildringen, og dermed i den indirekte holdning til kvindelighed og kvinderoller.

I beskrivelsen af Sophie og hendes kærlighedshistorie er som nævnt den realistiske bestræbelse tydelig, men samtidig indeholder skildringen visse idylliserende elementer, som virker modificerende på den realistiske dybdeboring. Den psykologiske realisme i analysen af konflikter i kærlighedsforhold og ægteskab står i kontrast til idylliseringen af de sociale relationer, som finder sted i beskrivelsen af forholdet mellem bønder og godsejere. Hele scenen omkring festlighederne på godset Havslunde er en social idyl, og det får konsekvenser for persontegningen. Sophies realistiske træk forskydes her til fordel for en idealisering af hendes »himmelske« egenskaber, og romanen overtager altså på dette sted den dyrkelse af kvindens uskyld, som den ellers indirekte problematiserer. I øvrigt er der i Gyllembourgs fortællinger en tendens til, at de kvindelige bipersoner er mere gennemført realistiske end hovedpersonerne, som altid har en kerne af traditionelt positive kvindelige egenskaber. Denne tendens gør sig også gældende i »*Ægtestand*«, hvor portrættet af Anette er en nuanceret analyse af den kvindelige forfængelighed ført ud i yderste konsekvens. Det er bemærkelsesværdigt, at hendes konfliktfyldte karakter og adfærd får lov at fremstå for læseren uden forfatterens moralske distance.

Der er udover modsætningen i karakteristikken af So-